

1. KONFERENCA

Miha DVOJMOČ
Branko LOBNIKAR
UREDNIKA

Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah

Varnost in zdravstvene institucije

Zbornik povzetkov

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

1. konferenca

Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah

Varnost in zdravstvene institucije

zbornik povzetkov

Urednika

Miha Dvojmoč

Branko Lobnikar

Avgust 2024

Naslov <i>Title</i>	1. konferenca Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah <i>The 1st Conference Comprehensive Security Assurance in Organizations</i>
Podnaslov <i>Subtitle</i>	Varnost in zdravstvene institucije, zbornik povzetkov <i>Safety and Health Institutions, Book of Abstracts</i>
Urednika <i>Editors</i>	Miha Dvojmoč (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede) Branko Lobnikar (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede)
Technical editors <i>Tehnični urednik</i>	Marina Bajič (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba) Jan Perša (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)
Cover designer <i>Oblikovanje ovitka</i>	Jan Perša (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)
Cover graphics <i>Grafike na ovitku</i>	Tekstura (2702984), avtor: Jacques_Barrette, pixabay.com, 2024
Konferenca <i>Conference name</i>	Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah – varnost in zdravstvene institucije <i>Comprehensive Security Assurance in Organizations – Safety and Health Institutions</i>
Date and location <i>Datum in kraj</i>	11. september 2024, Maribor, Slovenija
Programski odbor <i>Program committee</i>	Miha Dvojmoč, predsednik (Univerza v Mariboru, Slovenija), Andrej Sotlar (Univerza v Mariboru, Slovenija), Igor Bernik (Univerza v Mariboru, Slovenija), Branko Lobnikar (Univerza v Mariboru, Slovenija), Kaja Prislan Mihelič (Univerza v Mariboru, Slovenija), Branko Gabrovec (Nacionalni inštitut za javno zdravje, Slovenija)
Organizacijski odbor <i>Organizing Committee</i>	Branko Lobnikar, predsednik (Univerza v Mariboru, Slovenija), Anja Zahirovič (Univerza v Mariboru, Slovenija), Barbara Erjavec (Univerza v Mariboru, Slovenija), Teja Primc (Univerza v Mariboru, Slovenija), Aleksander Podlogar (Univerza v Mariboru, Slovenija), Violeta Malič (Univerza v Mariboru, Slovenija)
Založnik <i>Published by</i>	Univerza v Mariboru Univerzitetna založba Slomškovo trg 15, 2000 Maribor, Slovenia https://press.um.si , zalozba@um.si
Izdajatelj <i>Issued by</i>	Univerza v Mariboru Fakulteta za varnostne vede Kotnikova ulica 8, 1000 Ljubljana, Slovenija https://www.fvv.um.si , fvv@um.si

Publication type <i>Vrsta publikacije</i>	E-knjiga
Izdaja <i>Edition</i>	Prva izdaja
Available at <i>Dostopno na</i>	http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/904
Published at <i>Izdano</i>	Maribor, avgust 2024

© **Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba**
/ *University of Maribor, University Press*

Besedilo / *text* © Avtorji in Dvojmoč, Lobnikar (urednika), 2024

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav 4.0 Mednarodna. / *This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercialNoDerivs 4.0 International License.*

Uporabnikom je dovoljeno reproduciranje brez predelave avtorskega dela, distribuiranje, dajanje v najem in priobčitev javnosti samega izvirnega avtorskega dela, in sicer pod pogojem, da navedejo avtorja in da ne gre za komercialno uporabo.

Vsa gradiva tretjih oseb v tej knjigi so objavljena pod licenco Creative Commons, razen če to ni navedeno drugače. Če želite ponovno uporabiti gradivo tretjih oseb, ki ni zajeto v licenci Creative Commons, boste morali pridobiti dovoljenje neposredno od imetnika avtorskih pravic.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Stališča, izražena v povzetkih, so stališča avtorjev in jih ni mogoče pripisati Univerzi v Mariboru, Fakulteti za varnostne vede ter institucijam, kjer so zaposleni.

Konferenca je nastala v okviru aktivnosti Ciljnega raziskovalnega projekta »One health« in korporativna varnost (V5-2315), ki ga sofinancirata Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije in Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

614.2:364.636(082)(0.034.2)

KONFERENCA Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah (1 ; 2024 ; Maribor)
1. konferenca Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah [Elektronski vir] : varnost in zdravstvene institucije : zbornik povzetkov : [Maribor, 11. september 2024] / urednika Miha Dvojmoč, Branko Lobnikar. - 1. izd. - Maribor : Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2024

Način dostopa (URL): <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/904>

ISBN 978-961-286-896-3 (WEB, pdf)

doi: 10.18690/um.fvv.9.2024

COBISS.SI-ID 204796675

ISBN 978-961-286-896-3 (pdf)

DOI <https://doi.org/10.18690/um.fvv.9.2024>

Cena Brezplačni izvod
Price

Odgovorna oseba založnika prof. dr. Zdravko Kačič,
For publisher rektor Univerze v Mariboru

Citiranje Dvojmoč, M., Lobnikar, B. (ur.). (2024). *1. konferenca Celovito zagotavljanje varnosti v organizacijah: varnost in zdravstvene institucije, zbornik povzetkov*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
Attribution doi: 10.18690/um.fvv.9.2024

Kazalo

Uvodnik Miha Dvojmoč, Branko Lobnikar	1
Eno zdravje in korporativna varnost: iskanje sinergičnih učinkov za uspešno in kakovostno delovanje zdravstvenih institucij Miha Dvojmoč	2
Ocena stanja na področju korporativne varnosti v zdravstvenih institucijah skozi prizmo koncepta »Eno zdravje« Miha Dvojmoč, Andrej Sotlar, Branko Lobnikar, Valentina Kubale, Branko Gabrovec, Mitja Vrdelja	4
Varnostna kultura v zdravstvenih organizacijah Branko Gabrovec	6
Varnostni mehanizmi za zagotavljanje varnosti zaposlenih in pacientov v Splošni bolnišnici Jesenice Sandra Jerebic	7
Ne dopuščajmo nasilja v zdravstvu – vloga in delo interdisciplinarne strokovne skupine pri Zdravniški zbornici Slovenije Nena Kopčavar Guček, Vesna Habe	8
AMOK situacije v zdravstvu od analize do izvedbe treningov/usposabljanj Srečko Kropce, Miha Dvojmoč	10
Pristop medresorskega sodelovanja kot način reševanja kriz Valentina Kubale, Dejan Pavlovič, Miha Dvojmoč	12
Vpliv nasilnega vedenja na kakovost in zavzetost dela zaposlenih v zdravstveni negi – ugotovitve fokusne skupine Branko Lobnikar, Kaja Prislán Mihelič, Branko Gabrovec	14
Nasilje nad zaposlenimi v bolnišnici – kako zagotoviti njihovo varnost Hilda Maze	16
Vloga veterinarjev pri konceptu Eno zdravje (One Health) Ožbalt Podpečan, Breda Jakovac Strajn	17

Pozitivni vidiki upravljanja tveganj na področju kibernetске varnosti v zdravstvenih ustanovah s pomočjo zunanjih izvajalcev	19
Žiga Primc, Alen Ostrvica, Tilen Blatnik	
Kako zares vemo, kaj nas ogroža?	21
Kaja Prislan Mihelič, Anže Mihelič	
Kako razumeti varnost (tudi v organizacijskem okolju) v 21. stoletju?	23
Andrej Sotlar, Branko Lobnikar	
Problematika varnosti zaposlenih v zdravstvenih institucijah in zakonska regulacija	25
Mojca Tancer Verboten	
Projekt »SUNRISE«: Zagotavljanje odpornosti in neprekinjenega delovanja izvajalcev bistvenih storitev	27
Matjaž Tavčar	
Dezinformacije o zdravju – tveganje za javno zdravje	28
Tjaša Vrhovnik Mlekuž	

Uvodnik

MIHA DVOJMOČ, BRANKO LOBNIKAR

Na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za varnostne vede smo se odločili organizirati strokovno-znanstveno srečanje o pomenu celovitega zagotavljanja varnosti v zdravstvenih institucijah. Osrednji temi konference sta varnost v zdravstvenih institucijah, tudi z vidika aktivnosti korporativne varnosti, ter pomen koncepta »Eno zdravje« za zagotavljanje kakovosti javnega zdravstva.

Zagotavljanje varnosti zaposlenih v zdravstvenih institucijah je predpogoj za varno in kakovostno obravnavo pacientov. Pomembno vlogo pri tem ima korporativna varnost, prilagojena organizaciji in področju, ki poleg varnosti za zaposlene in stranke temelji tudi na kakovostnem obvladovanju varnostnih tveganj in groženj v zdravstvenih institucijah. Koncept enega zdravja pomembno dopolnjuje pristope zagotavljanja varnosti v zdravstvenih institucijah. Eno zdravje je inkluzivni in večsektorski pristop, ki deluje na lokalni, regionalni, nacionalni in globalni ravni s ciljem doseganja optimalnih zdravstvenih rezultatov. Poudarja medsebojno povezanost med ljudmi, živalmi, rastlinami in njihovim skupnim okoljem.

O vseh teh vidikih razpravlja 22 (so)avtorjev v 16 različnih prispevkih. Verjamemo, da bodo ugotovitve iz prispevkov in razprave udeležencev pomemben kamenček v mozaiku k bolj varnemu in kakovostnemu delovanju zdravstvenih institucij v Sloveniji.

Eno zdravje in korporativna varnost: iskanje sinergičnih učinkov za uspešno in kakovostno delovanje zdravstvenih institucij

MIHA DVOJMOČ

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
miha.dvojmoc@um.si

Raziskave kažejo, da zaposleni v zdravstvenih institucijah najpogosteje doživljajo verbalno nasilje, vendar narašča tudi fizično nasilje. Največji izziv pri obvladovanju teh situacij je pomanjkanje znanja o ustreznem ravnanju. Za zagotavljanje varnega delovnega okolja je potreben celovit pristop h korporativni varnosti, ki vključuje vse deležnike. Pomembno je, da vsi v zdravstvenem sistemu prepoznajo resnična tveganja in vzpostavijo učinkovit sistem upravljanja varnosti, kar izboljšuje uspešnost in varnost dela, ki vključuje ukrepe za preprečevanje incidentov, poškodb in nesreč, kar zagotavlja nemoteno delovanje sistema ter zaščito pacientov, obiskovalcev in zaposlenih. Namen ukrepov je ustvariti varno delovno okolje, krepiti kulturo varnosti in zmanjšati število incidentov, njihovih posledic ter povečati zaupanje javnosti. Varnostni ukrepi so predvsem preventivne narave in zajemajo celoten zdravstveni sistem. Potrebna so stalna izobraževanja zaposlenih, vzpostavitev ustreznih varnostnih protokolov in integracija naprednih varnostnih sistemov. Učinkovita strategija korporativne varnosti, ki vključuje sodelovanje vseh deležnikov, je ključna za optimalno zaščito vseh udeležencev v zdravstvenem

sistemu. Tako zdravstvene ustanove delujejo kot varni in zanesljivi centri oskrbe, ki učinkovito služijo svoji primarni funkciji – zagotavljanju zdravja in dobrega počutja. Eno zdravje, ki združuje zdravje ljudi, živali in okolja, zahteva integracijo različnih strok in sodelovanje na vseh ravneh. Sinergični učinki celovite varnosti in koncepta Eno zdravje prispevajo k boljši odpornosti zdravstvenega sistema, večji kakovosti storitev in krepitvi zaupanja javnosti v zdravstvene institucije.

Ključne besede: korporativna varnost, zdravstvene institucije, Eno zdravje, kakovost, varnost, zdravstvo

Ocena stanja na področju korporativne varnosti v zdravstvenih institucijah skozi prizmo koncepta »Eno zdravje«

MIHA DVOJMOČ,¹ ANDREJ SOTLAR,¹ BRANKO LOBNIKAR,¹
VALENTINA KUBALE,² BRANKO GABROVEC,³ MITJA VRDELJA³

¹ Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
miha.dvojmoc@um.si, andrej.sotlar@um.si, branko.lobnikar@um.si

² Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Ljubljana, Slovenija
valentina.kubaledvojmoc@vf.uni-lj.si

³ Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ljubljana, Slovenija
branko.gabrovec@nijz.si, mitja.vrdelja@nijz

Eden od ciljev v okviru CRP »One health« in korporativna varnost, ki ga v sodelovanju izvajajo Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani in Nacionalni inštitut za javno zdravje je analiza zagotavljanja varnosti v zdravstvenih institucijah v Sloveniji z namenom zagotavljanja pogojev za sodelovanja varnostnih institucij pri zagotavljanju koncepta »eno zdravje«. Za potrebe študije smo pripravili vprašalnik z vsebinskimi sklopi o varnostni kulturi v zdravstvenih institucijah, o položaju korporativne varnosti v teh institucijah ter o pomenu in dojemanju koncepta »Eno zdravje«. V prispevku predstavljamo preliminarne rezultate na vzorcu 209 zaposlenih v različnih institucijah s področja enega zdravja (zdravstvene institucije na vseh treh ravneh, domovi starejših občanov, veterina, farmacija, podporne službe v teh institucijah). Ugotovimo lahko, da 59 %

anketiranih ocenjuje, da vodstvo v njihovih institucijah zavzeto skrbi za zagotavljanje nesovražnega delovnega okolja (odsotnost vseh oblik nadlegovanja), 58 % se jih strinja, da je dobro posrbnjeno za področje varovanja osebnih podatkov, 65 % pa jih meni, da vodstvo institucij skrbi za ustrezno informacijsko varnost. Slabša pa je ocena pri zagotavljanju fizične varnosti njihovih institucij; da je ustrezno, se jih strinja 43 % anketiranih. So pa anketiranci nekoliko slabše ocenili, da imajo objektivni vpogled v kratkoročna in srednjeročna tveganja na analiziranih področjih.

Ključne besede: korporativna varnost, Eno zdravje, varnostna kultura, zdravstvo, javno zdravje

Varnostna kultura v zdravstvenih organizacijah

BRANKO GABROVEC

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ljubljana, Slovenija
branko.gabrovec@nijz.si

Zdravstveni sistem se sooča z mnogoterimi varnostnimi tveganji. Nasilje, tako psihično kot fizično, predstavlja najbolj vidno in pogosto obliko varnostnega tveganja. Pogosto spremljamo novice o napadih na zdravstvene delavce, tudi najhujših oblik. Zdravstveni delavci ne morejo kakovostno opravljati svoje delo, če so pri tem varnostno ogroženi. Ob tem so v nezavidljivi vlogi. Sami namreč niso pooblaščen in usposobljeni za obvladovanje agresivnih pacientov, hkrati pa morajo zagotavljati varnost tako pacienta, drugih zaposlenih in tudi okolice. Od drugih varnostnih tveganj pa ne smemo pozabiti na kibernetške napade in tveganja odtujitve najbolj občutljivih podatkov, prenos nalezljivih bolezni na zaposlene, pomanjkanje in preutrujenost zdravstvenega kadra. Obvladovanje takšnih in podobnih varnostnih tveganj v zdravstvenem sistemu je močno povezano s kakovostjo dela v zdravstvu, prične pa se na vrhu sistema z izgradnjo varnostne kulture. Razvoj varnostne kulture v zdravstvenih institucijah je namreč predpogoj za kakovostno in celovito obravnavo pacientov.

Ključne besede: varnost, kakovost, varnostna kultura, zdravstveni sistem, pacient

Varnostni mehanizmi za zagotavljanje varnosti zaposlenih in pacientov v Splošni bolnišnici Jesenice

SANDRA JEREBIC

Splošna bolnišnica Jesenice, Jesenice, Slovenija
sandra.jerebic@sb-je.si

V Splošni bolnišnici Jesenice imamo ničelno toleranco do nasilja. Uvedli smo več dejavnosti in mehanizmov, ki omogočajo in prispevajo k večji varnosti zaposlenih in s tem tudi pacientov. V prispevku bodo predstavljeni mehanizmi in orodja, ki jih v bolnišnici izvajamo z namenom, da zagotavljamo čim večjo varnost za naše zaposlene in tudi paciente. Imamo register tveganj, vpeljali smo kontrole pristopov v prostore, imamo sistem za sporočanje vseh nasilnih dogodkov, na bolnišničnih oddelkih in ambulantah pa imajo zaposleni na razpolago tako imenovane *panic* tipke za klic varnostnika. Vzpostavili smo dobro sodelovanje z varnostno službo in policijo, kar bo v prispevku izpostavljeno tudi na konkretnem primeru. Z vsemi ukrepi, dobro medsebojno komunikacijo vseh deležnikov pri zagotavljanju varnosti in stalnim izobraževanjem zaposlenih smo vzpostavili pogoje, ki povečujejo varnost vseh.

Ključne besede: varnost zaposlenih, varnost pacientov, ničelna toleranca do nasilja, dobro sodelovanje, policija, varnostnik

Ne dopuščajmo nasilja v zdravstvu – vloga in delo interdisciplinarne strokovne skupine pri Zdravniški zbornici Slovenije

NENA KOPČAVAR GUČEK,^{1,2} VESNA HABE³

¹ Zdravstveni dom Ljubljana, Ljubljana, Slovenija

nenagucek@gmail.com

² Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Ljubljana, Slovenija

nenagucek@gmail.com

³ Zdravniška zbornica Slovenije, Ljubljana, Slovenija

vesna.habe@zzs-mcs.si

Zdravstveni delavci so izpostavljeni visokemu tveganju za nasilje po vsem svetu. Med 8 % in 38 % zdravstvenih delavcev globalno na določeni točki v svoji karieri doživi fizično nasilje. Sloveniji fizično nasilje doživi 41 % zdravnikov, psihičnega pa 89 %. V zdravstvenem sistemu mora biti zaposlenim, pacientom in svojem omogočena profesionalna, strokovna in prijazna obravnava, izvedljiva le v mirnem in varnem okolju. Nasilje v zdravstvenem okolju narašča: v letu 2019 smo na Zdravniško zbornico Slovenije prejeli 9 prijav, v prvi polovici leta 2024 pa 13. Prijave predstavljajo samo vrh ledene gore, saj je bilo samo v letu 2023 v UKC Ljubljana zabeleženih 341 nasilnih dogodkov, od tega jih je policija obravnavala 80 %. Interdisciplinarno skupino »Ne dopuščajmo nasilja«, ki je bila leta 2017 ustanovljena pri Zdravniški zbornici Slovenije, sestavljajo različni strokovnjaki (predstavniki zdravstvene nege, pravniki, predstavnik policije, specialisti travmatologije,

ginekologije, stomatologije, psihiatrije, družinske medicine). Skupina izvaja številne dejavnosti z namenom preprečevanja in obravnave posledic izbruhov nasilja: izvaja ankete o pogostnosti nasilja, zbira in obravnava prijave primerov nasilja v zdravstvu, nudi podporo in svetovanje žrtvam nasilja, svetuje zdravstvenim organizacijam, izvaja delavnice za preprečevanje nasilja v zdravstvu, ozavešča strokovno in laično javnost in si prizadeva za zakonodajne spremembe v smeri zmanjševanja nasilja v zdravstvu.

Ključne besede: varnost, zdravstvo, prijave nasilja, interdisciplinarnost, preprečevanje

AMOK situacije v zdravstvu od analize do izvedbe treningov/usposabljanj

SREČKO KROPE, MIHA DVOJMOČ

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
srecko.krope@siol.net, miha.dvojmoc@um.si

AMOK situacije, ki vključujejo nasilne incidente in/ali aktivne napadalce, so v zdravstvenem okolju posebej kritične zaradi ranljivosti pacientov in osebja. Analiza teh situacij zahteva večplastni pristop, ki zajema identifikacijo potencialnih groženj, oceno varnostnih protokolov in pripravo strateških odgovorov. Ključni koraki v analizi vključujejo pregled obstoječih varnostnih politik, zbiranje podatkov o preteklih incidentih in sodelovanje z varnostnimi strokovnjaki za prepoznavanje ranljivosti. Po analizi se oblikuje podroben načrt, ki vključuje priporočene varnostne izboljšave, kot so okrepljeni nadzorni sistemi, boljša kontrola dostopa in usposabljanje zaposlenih za hitro in učinkovito odzivanje. Treningi za obvladovanje AMOK situacij so ključni za pripravo zdravstvenih delavcev na morebitne incidente. Ti treningi vključujejo teoretične in praktične module, kjer se osebje seznanja z različnimi scenariji, metodami evakuacije, tehnikami zaklepanja in komuniciranjem med krizo. Poudarek je na timskem delu in hitrih odločitvah, saj je koordinacija med različnimi oddelki in službami bistvenega pomena za učinkovito obvladovanje situacije. Simulacijske vaje, kjer se zdravstveno osebje postavi v realistične situacije, so ključne za krepitev samozavesti in pripravljenosti. Poleg tega se po vsaki vaji izvedejo podrobne analize in povratne informacije, kar omogoča stalno izboljševanje

varnostnih postopkov. Cilj vseh teh prizadevanj je ustvariti varno okolje tako za zdravstvene delavce kakor za paciente.

Ključne besede: AMOK, zdravstvo, treningi/usposabljanja, usposobljenost, odpornost

Pristop medresorskega sodelovanja kot način reševanja kriz

VALENTINA KUBALE,¹ DEJAN PAVLOVIĆ,² MIHA DVOJMOČ³

¹ Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Ljubljana, Slovenija
valentina.kubaledvojmoc@vf.uni-lj.si

² Nova univerza, Fakulteta za državne in evropske študije, Kranj, Slovenija
deyan123@gmail.com

³ Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
miha.dvojmoc@um.si

Varnost je temeljna dobrina, zato jo je treba skrbno varovati. Grožnje, kot so terorizem, virusi in naravne nesreče, predstavljajo resna varnostna tveganja. Institucije, kot sta policija in vojska, imajo ključno vlogo pri zagotavljanju varnosti, vendar to ni zgolj njihova naloga. Pri varnostnih vprašanjih je potreben medsektorski pristop, ki vključuje sodelovanje različnih sektorjev. Pristop »Eno zdravje« (angl. *One Health*) poudarja povezanost varnostnih vprašanj, ki se tičejo zdravja okolja, živali in ljudi. Gre za medsektorski pristop, ki spodbuja sodelovanje strokovnjakov z različnih področij za iskanje celostnih rešitev. Epidemije so le ena izmed kriz, ki lahko prizadenejo našo družbo, zato je pomembna tudi korporativna varnost, ki se ukvarja z zagotavljanjem varnosti v organizacijah. V času krize je ključno imeti varnostni načrt, ki vključuje krizno upravljanje. To je običajno razdeljeno na tri faze: predkrizna faza, kjer se zaznavajo opozorilni znaki krize; krizna faza, kjer se organizacija sooča s krizo; in pokrizna faza, kjer sledi okrevanje in nadgradnja varnostnega načrta. Med krizo je nujno medsektorsko sodelovanje med menedžerji, pravniki, svetovalci in drugimi strokovnjaki. Tako pristop »Eno zdravje« kot

korporativna varnost zagovarjata medsektorsko delovanje, zato menimo, da je globalni in medsektorski pristop ključen za uspešno reševanje kriz.

Ključne besede: varnost, medsektorsko sodelovanje, Eno zdravje, kriza, globalni pristop

Vpliv nasilnega vedenja na kakovost in zavzetost dela zaposlenih v zdravstveni negi – ugotovitve fokusne skupine

BRANKO LOBNIKAR,¹ KAJA PRISLAN MIHELIC,¹ BRANKO GABROVEC²

¹ Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija

branko.lobnikar@um.si, kaja.prislan@um.si

² Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ljubljana, Slovenija

branko.gabrovec@nijz.si

V okviru študije »*Varnost zdravstvenega osebja pri obravnavi bolnikov*« smo leta 2019 med zaposlenimi v zdravstveni negi izvedli fokusno skupino, v katerih je sodelovalo 17 udeležencev s povprečno več kot deset let delovnih izkušenj v zdravstveni negi. Udeleženci se strinjajo, da so najpogosteje izpostavljeni verbalnemu nasilju pacientov in pogosto tudi njihovih spremljevalcev. Pogosto verbalno in občasno psihično nasilje je najpogostejše nezaželeno vedenje, vendar takšno vedenje razumejo, zato ga ne dojemajo tudi kot najbolj nevarnega; med najnevarnejše oblike prištevajo fizično (in spolno) nasilje, ki pa so mu izpostavljeni relativno redko. Nasilno vedenje, ki najbolj negativno vpliva na kakovost njihovega dela, je psihično in verbalno nasilje sodelavcev in nadrejenih. Glede vpliva nasilja na kakovost in zavzetost njihovega dela je nekaj udeležencev izjavilo, da je takšno vedenje sicer nezaželeno, vendar pri njih osebno ne vpliva na zavzetost ali kakovost opravljene storitve, večina udeležencev pa je poročala, da ima izpostavljenost nasilju na

delovnem mestu za njih osebo negativni vpliv na kakovost njihovega dela. Anketiranci so bili soglasni, da niso primerno usposobljeni za reagiranje na nasilno vedenje. Večina je poudarila pomen usposabljanja in sodelovanja z varnostnimi službami in varnostniki ter odgovornost vodstev zdravstvenih organizacij, da naredijo več na tem področju.

Ključne besede: varnost, zdravstvena nega, kakovost, nasilje, fokusna skupina

Nasilje nad zaposlenimi v bolnišnici – kako zagotoviti njihovo varnost

HILDA MAZE

Fakulteta za zdravstvene vede v Celju, Celje, Slovenija
hilda.maze@fzvce.si

Nasilje na delovnem mestu je definirano kot agresivno vedenje, ki je lahko tako fizično kot verbalno in je usmerjeno v poškodovanje druge osebe ali okolja. Bolnišnice so prostor, kjer so prisotne velike psihične napetosti, saj so napolnjene z ljudmi, ki niso srečni, da so tukaj, pa naj bodo to pacienti ali obiskovalci. Vzroki, da je to področje tako občutljivo in s tem izpostavljeno nasilju, izhajajo iz prepleta več dejavnikov kot so malo kadra, slaba usposobljenost zaposlenih za prepoznavanje ali ravnanje v primeru nasilnega dogodka, dolge čakalne dobe, gneča v čakalnicah, prosto gibanje po prostorih bolnišnice, karakteristike pacientov in svojcev. O nasilju na delovnem mestu se še vedno premalo govori. Ko pa pride do tega, gre običajno za večje nasilne dogodke, ki pritegnejo javnost, kot je bil na primer uboj zdravnika v Splošni bolnišnici Izola. Takrat se je prvič poročalo o obsegu nasilnih dogodkov na Ministrstvo za zdravje. Nasilja na delovnem mestu ni mogoče preprečiti niti v najbolj organiziranem sistemu, saj je v osnovi preveč nepredvidljivo. Najpomembnejše je, da se zadeve uredijo na organizacijski ravni z omejitvijo dostopa, možnostjo aktiviranja varnostnikov in v najtežjih primerih ukrepanja policije. Istočasno pa moramo poskrbeti za ustrezno usposobljenost zaposlenih za ravnanje v nasilnih situacijah.

Ključne besede: nasilje, zdravstvo, varnost zaposlenih, pacienti, preprečevanje nasilja

Vloga veterinarjev pri konceptu Eno zdravje (One Health)

OŽBALT PODPEČAN, BREDA JAKOVAC STRAJN

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Ljubljana, Slovenija
ozbolt.podpecan@vf.uni-lj.si, breda.jakovacstrajn@vf.uni-lj.si

Koncept Eno zdravje se je razvijal desetletja, z vzponi in prelomnimi trenutki, ki so oblikovali današnje razumevanje medsebojnega prepletanja zdravja ljudi, živali in okolja. Rudolf Virchow (1821–1902), nemški zdravnik in patolog, je začel uporabljati izraz »zoonoze« ter poudarjal povezave med zdravjem živali in ljudi. Še danes ocenjujemo, da se šest od desetih znanih nalezljivih bolezni širi med živalmi in ljudmi; zoonoze pa so le še pogostejše. V Sloveniji tradicionalno ob svetovnem dnevu Enega zdravja Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani in Nacionalni inštitut za javno zdravje organizirata strokovni posvet, na katerem strokovnjaki s področja humane in veterinarske medicine predstavijo skupne aktualne teme, z upoštevanjem vpliva na okolje. Zaznavamo, da je usklajevanje med različnimi sektorji in disciplinami, ki je pri konceptu Eno zdravje nujno, lahko zelo zapleteno. Dolgoročne spremembe v razumevanju koncepta lahko dosežemo s povezovanjem vsebin različnih študijskih programov. Poznanih je nekaj priporočil: (1) potreba po razvoju transdisciplinarnih kompetenc koncepta Eno zdravje v učnih načrtih različnih študijskih programov v EU; (2) potreba po celostni strategiji univerzitetnih struktur in politike (za dodiplomske in podiplomske študente) za spodbujanje in podporo interdisciplinarnosti; (3) potreba po usklajenem pristopu k akademskemu izobraževanju s sistemom akreditacije; in (4) potreba po spodbujanju raziskav na področju Enega zdravja.

Ključne besede: Eno zdravje, veterinarska medicina, zoonoze, študijski programi, raziskave

Pozitivni vidiki upravljanja tveganj na področju kibernetске varnosti v zdravstvenih ustanovah s pomočjo zunanjih izvajalcev

ŽIGA PRIMC, ALEN OSTRVICA, TILLEN BLATNIK

Evidentium d.o.o, Trzin, Slovenija

ziga.primc@evidentium.si, alen@evidentium.si, tilen@evidentium.si

Pozitivni vidiki uporabe zunanjih izvajalcev za upravljanje tveganj na področju kibernetске varnosti, zlasti pri sistemskih varnostnih pregledih, vključujejo več ključnih prednosti. Zunanji strokovnjaki prinašajo sveže perspektive in bogate izkušnje, kar omogoča bolj natančno prepoznavanje potencialnih ranljivosti ter izboljšanje varnostnih ukrepov. S svojim specializiranim znanjem in dostopom do naprednih orodij lahko izvajajo poglobljene analize, ki jih notranje ekipe morda ne bi zmogle enako dobro izvesti. Poleg tega zunanji izvajalci ponujajo objektivno in nepristransko oceno varnostnih politik in praks znotraj organizacije. To je pomembno, ker lahko notranje ekipe zaradi poznavanja sistema ali organizacijskih pristranskosti nekatere vidike spregledajo. Neodvisni pregledi tako pomagajo odkriti (ključne) ranljivosti, ki bi lahko ogrozile kibernetско varnost.

Sodelovanje z zunanjimi izvajalci omogoča tudi večjo učinkovitost pri upravljanju tveganj, saj lahko organizacije hitro prilagodijo obseg in vrsto storitev glede na trenutno varnostno situacijo. To omogoča fleksibilno in stroškovno učinkovito

upravljanje virov, saj se lahko premosti breme po stalnem zaposlovanju dodatnega osebja. Zunanji izvajalci pomagajo organizacijam tudi pri izpolnjevanju zakonskih in regulativnih zahtev, kar zmanjšuje tveganje za pravne težave ter izboljšuje skladnost z industrijskimi standardi. Organizacije posledično zagotavljajo visoko raven varnosti, kar je ključno za zaščito občutljivih podatkov in ohranjanje zaupanja strank.

Ključne besede: kibernetika varnost, sistemski varnostni pregled, zdravstvene ustanove, kibernetika odpornost, objektivnost opravljene storitve

Kako zares vemo, kaj nas ogroža?

KAJA PRISLAN MIHELIC, ANŽE MIHELIC

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
kaja.prislan@um.si, anze.mihelic@um.si

Učinkovito zagotavljanje varnosti na področju javne, zasebne ali korporativne varnosti, v kontekstu kompleksnih in negotovih varnostnih okoliščin, zahteva sistematičen, strukturiran in analitičen pristop. Upravljanje varnostnih tveganj omogoča organizacijam sprejem utemeljenih odločitev in povezovanje varnostnih praks s strateškimi usmeritvami. Vključuje načrtovanje, ugotavljanje, analiziranje, ocenjevanje in vrednotenje dejavnikov tveganja ter sprejemanje in spremljanje odločitev glede njihove obravnave. To omogoča izbor najboljših varnostnih ukrepov glede na potrebe in zmogljivosti organizacije. Kljub številnim mednarodnim usmeritvam, strokovnim priporočilom in standardom je ocenjevanje varnostnih tveganj in ogroženosti v praksi povezano s številnimi izzivi, kot so nepoenotena terminologija in metodologija, kompleksne in nepredvidljive grožnje, kakovost podatkov in subjektivnost ocenjevanja, neugodne okoliščine izvedbe, usposobljenost analitikov, pomanjkljivosti v strateški ureditvi ter sodelovanju in koordinaciji med različnimi subjekti. Prispevek predstavlja znanstveno monografijo »Ko se srečata znanje in odločanje: Pristopi k ocenjevanju varnostnih tveganj«, ki izpostavlja najsodobnejše pristope k analiziranju in ocenjevanju varnostnih tveganj. Na osnovi uveljavljenih standardov in dobrih praks je razvit model, ki nadgrajuje aktualne pristope in predstavlja praktično orodje za analitike. Model je zasnovan kot navodilo za izvedbo ocene tveganj ali ogroženosti skozi analitično in sistematično zasnovan proces. Sestoji iz več faz, korakov in podkorakov za izvedbo analiz in ocen, spremljajo pa ga tudi praktični pripomočki.

Ključne besede: upravljanje tveganj, dejavniki tveganj, varnostne grožnje, ocena tveganj, ocena ogroženosti

Kako razumeti varnost (tudi v organizacijskem okolju) v 21. stoletju?

ANDREJ SOTLAR, BRANKO LOBNIKAR

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
andrej.sotlar@um.si, branko.lobnikar@um.si

Zagotavljanje varnosti v 21. stoletju presega tradicionalne koncepte zaščite pred fizičnimi grožnjami in zahteva celovit pristop, ki temelji na konceptu človekove varnosti. Pristop se osredotoča na zaščito posameznikov pred raznovrstnimi tveganji, vključno z ekonomskimi, zdravstvenimi in okoljskimi grožnjami. V organizacijskem okolju tak pristop pomeni vzpostavitev sistemov, ki ne le da ščitijo premoženje, ampak tudi zagotavljajo dobro počutje zaposlenih, strank in pozitivno vplivajo na skupnost. Integracija koncepta človekove varnosti v javnozdravstveni sistem je ključnega pomena za odzivanje na sodobne izzive, kot so pandemije, podnebne spremembe in ekonomske krize, pa tudi za obvladovanje nasilnega vedenja v zdravstvenem okolju. Korporativna varnost, ki vključuje elemente človekove varnosti, poleg zaščite fizičnega premoženja in informacijskih sistemov obsega tudi skrb za zdravje in dobrobit zaposlenih. Upoštevanje elementov človekove varnosti kot sestavnega dela korporativne varnosti omogoča vzpostavitev prožnih zdravstvenih sistemov, ki so sposobni zagotavljati kakovostne storitve strankam ter zagotavljati varno, nesovražno delovno okolje za zaposlene. Z vidika koncepta neprekinjenega poslovanja morajo vse organizacije, vključno z javnim in zasebnim zdravstvenim sistemom, razviti strategije za obvladovanje različnih tveganj ter ob tem spodbujati trajnostni razvoj in družbeno odgovornost. Sodelovanje med (zdravstvenimi) organizacijami in institucijami, odgovornimi za zagotavljanje

varnosti, pripomore k gradnji odpornih skupnosti, ki se uspešno soočajo z novimi grožnjami.

Ključne besede: človekova varnost, korporativna varnost, zdravstvo, odpornost, javno zdravje

Problematika varnosti zaposlenih v zdravstvenih institucijah in zakonska regulacija

MOJCA TANCER VERBOTEN

Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, Maribor, Slovenija
mojca.tancer@um.si

V sklopu delovnega razmerja razen zagotavljanja in opravljanja dela ter prejema plačila za opravljeno delo ostaja za delodajalca zelo pomembna obveznost tudi zagotavljanje varnih delovnih razmer. Med temeljna načela varnega in zdravega dela sodi ocenjevanje tveganj, obvladovanje nevarnega delovnega okolja, razvijanje celovite varnostne politike, prilagajanje napredku, ustrezna izbira delovne opreme in izogibanje nevarnostim, dajanje ustreznih navodil in obvestil delavcem. Pravice in obveznosti delavcev in delodajalcev v zvezi z varnim in zdravim delom določajo Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o varnosti in zdravju pri delu ter še posamezni podzakonski akti in posamezna navodila delodajalca. Navedeni prispevek izpostavlja stanje na tem področju v zdravstvenih institucijah. Razvoj informacijske družbe, vedno nove tehnologije, pojav novih bolezni, epidemija, sprememba dostopnosti do različnih zdravstvenih storitev so spremenile način delovnega procesa v zdravstvenih institucijah, ki pomeni spremembe tudi za uporabnike zdravstvenih storitev. Zaposleni v zdravstvenih ustanovah izpostavljajo posamezna ravnanja pacientov in njihovih sorodnikov, ki ustvarjajo neustrezno delovno okolje, pojavlja se nadlegovanje ali razne oblike nasilja na delovnem mestu. Vse navedeno postavlja dosti vprašanj, kot so recimo, kako varni so zdravstveni delavci v delovnem procesu

in kakšna naj bo organizacija delovnega procesa, da bo možno varno, zdravo in strokovno opravljanje dela.

Ključne besede: varnost in zdravje pri delu, varnost zaposlenih, ocenjevanje tveganj, nadlegovanje na delovnem mestu, varnost v zdravstvenih institucijah

Projekt »SUNRISE«: Zagotavljanje odpornosti in neprekinjenega delovanja izvajalcev bistvenih storitev

MATJAŽ TAVČAR

Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ljubljana, Slovenija
matjaz.tavcar@kclj.si

V prispevku je predstavljen potek projekta »SUNRISE« (Strategies and Technologies for United and Resilient Critical Infrastructures and Vital Services in Pandemic-Stricken Europe), ki ga financira Evropska unija. V projektu sodeluje UKC Ljubljana, od tujih zdravstvenih ustanov pa tudi Bolnišnica »Catinara« iz Trsta (IT). Projekt poteka tri leta in se bo zaključil konec leta 2025. Ključni cilji projekta so: (a) Vzpostaviti sodelovanje med izvajalci bistvenih storitev (IBS) različnih sektorjev znotraj in preko meja EU; (b) Identificirati na pandemijo občutljive IBS v Evropi ter njihovo soodvisnost ter iz tega izhajajoča tveganja, kot tudi učinkovite ukrepe na nivoju EU; (c) Razviti celovito strategijo in nabor tehnologij za krepitev odpornosti in neprekinjenega delovanja IBS v primeru pandemije; (d) S pilotnimi projekti preveriti novo strategijo in tehnologije v realnem okolju; in (e) Širiti znanje, zavedanje in kapacitete za enotnost in odpornost Evrope. Posebej je predstavljen pomen projekta za sektor zdravstva in posledice na IBS v zdravstvu v Sloveniji.

Ključne besede: odpornost, neprekinjeno delovanje, učinek domin, Evropska unija, pandemija

Dezinformacije o zdravju – tveganje za javno zdravje

TJAŠA VRHOVNIK MLEKUŽ

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
tjasa.vrhovnik-mlekuz@fdv.uni-lj.si

Digitalna transformacija, ki jo spremlja usihanje moči tradicionalnih epistemskih posrednikov, kot so novinarji, akademske institucije, znanstvene revije in v primeru zdravstvenih informacij tudi zdravniki in drugi zdravstveni delavci, predvsem diplomirane medicinske sestre, je razkrila razkol med z dokazi podprto medicino na eni strani in tem, kaj in kako o zdravju in zdravstvenih temah razmišlja del prebivalstva, na drugi. Epidemija kovida s kopicjo nepriljubljenih javnozdravstvenih ukrepov je ta razkol povečala in poglobila. V tem prispevku skozi kratek zgodovinski kontekst obravnavamo širjenje z zdravjem povezanih dezinformacij ter razpravljamo, kako lahko predstavljajo tveganje za javno zdravje, kakšne so perspektive v luči generativne umetne inteligence in s katerimi komunikacijsko-izobraževalnimi strategijami lahko zmanjšamo njihovo širjenje in vpliv. Razprava opozarja na pomembnost zagotavljanja verodostojnih informacij ter krepitev zaupanja v zdravstvene institucije in strokovnjake. To ni ključno le za javno zdravje, ampak tudi za javno varnost, saj lahko širjenje zdravstvenih dezinformacij povzroči širše družbene nemire in ogrozi stabilnost ter varnost skupnosti.

Ključne besede: dezinformacije, zdravje, zaupanje, družbeni mediji, zdravstvena pismenost

1. KONFERENCA CELOVITO ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI V ORGANIZACIJAH: VARNOST IN ZDRAVSTVENE INSTITUCIJE, ZBORNİK POVZETKOV

MIHA DVOJMOČ, BRANKO LOBNIKAR (UR.)

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
miha.dvojmoc@um.si, branko.lobnikar@um.si

Izhodišče konference je poudariti pomen celovitega zagotavljanja varnosti v zdravstvenih institucijah. Osrednji temi konference sta varnost v zdravstvenih institucijah, tudi z vidika aktivnosti korporativne varnosti, ter pomen koncepta »Eno zdravje« za zagotavljanje kakovosti javnega zdravstva. Zagotavljanje varnosti zaposlenih v zdravstvenih institucijah je predpogoj za varno in kakovostno obravnavo pacientov. Pomembno vlogo pri tem ima korporativna varnost, prilagojena organizaciji in področju, ki poleg varnosti za zaposlene in stranke temelji tudi na kakovostnem obvladovanju varnostnih tveganj in groženj v zdravstvenih institucijah. Koncept enega zdravja pomembno dopolnjuje pristope zagotavljanja varnosti v zdravstvenih institucijah. Eno zdravje je inkluzivni in večsektorski pristop, ki deluje na lokalni, regionalni, nacionalni in globalni ravni s ciljem doseganja optimalnih zdravstvenih rezultatov. Poudarja medsebojno povezanost med ljudmi, živalmi, rastlinami in njihovim skupnim okoljem.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.9.2024](https://doi.org/10.18690/um.fvv.9.2024)

ISBN

978-961-286-896-3

Ključne besede:

varnost,
zdravstvo,
eno zdravje,
korporativna varnost,
nasilje,
javno zdravje

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.9.2024](https://doi.org/10.18690/um.fvv.9.2024)

ISBN
978-961-286-896-3

THE 1ST CONFERENCE COMPREHENSIVE SECURITY ASSURANCE IN ORGANIZATIONS: SAFETY AND HEALTH INSTITUTIONS, BOOK OF ABSTRACTS

MIHA DVOJMOČ, BRANKO LOBNIKAR (EDS.)

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
miha.dvojmoc@um.si, branko.lobnikar@um.si

Keywords:

safety,
healthcare,
One Health,
corporate security,
violence,
public health

The conference's aim is to highlight the importance of comprehensive security provision in healthcare institutions. The central themes of the conference are security in healthcare institutions, including corporate security activities, and the significance of the "One Health" concept for ensuring public health quality. Ensuring the safety of employees in healthcare institutions is a prerequisite for the safe and high-quality treatment of patients. Corporate security plays a crucial role in this, tailored to the organisation and its field, and is based on quality management of security risks and threats in healthcare institutions. The One Health concept significantly complements the approaches to ensuring security in healthcare institutions. One Health is an inclusive and multisectoral approach that operates at local, regional, national, and global levels with the goal of achieving optimal health outcomes. It emphasises the interconnectedness between humans, animals, plants, and their shared environment.

University of Maribor Press

11.
september
2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

MARIBOR
SLOVENIJA

